

KIS IRAD

VERÉBFÉSZEK. (Lásd a 334. lapon.)

A KIS SZABÓINAS

vagy

egy bátor fiucska története.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

MÁSNAP reggel Gyüszü mester és Laczika szerencsésen visszaérkeztek kedves falucskaikba s mikor aztán ismét otthon esőndeskén dolgozgatva ültek egymás mellett, Laczikának részletesen el kellett mondania elfogatása egész történetét. És ekkor megtudta, hogy Laczika, midőn tegnap a négy ellenséges katona a faluba jött, azért ment velök, hogy nagybátyját megmentse minden veszedelemtől, hogy a katonák be ne törjenek a házba; és mikor már egyszer bent volt a bajban, ügyesen és bátran viselte magát, hogy akármely erős férfiaknak becsületére vált volna. Nem állhatta meg, hogy meg ne ölelje derék kis fogadott fiát s ha ezt a falubeliek látják, bizony csodálkoztak volna, mert a mogorva Gyüszü mester eddig még kezét is alig szoritott valakivel. — De viszont Laczika is őszinte szeretettel ölelte meg nagybátyját, ki gyöngye öreg ember létére elhagyta nyugalmas házacskáját és az ellenség közé merészkedett menni, csak hogy őt megszabadítsa. És így e naptól fogva Gyüszü mester és Laczika még inkább szerették egymást.

Azonban a faluban is egészen más szemmel kezdték nézni Gyüszü mestert és fogadott fiát. A bírótól megtudták, mint vágta Laczika az ellenséges katonának fejéhez a poharat s mint hurczolták fogásba; azt is tudták, hogy Gyüszü mester az ellenséges táborból szabadította ki a

fiút. Ez rettenetes nagy dolog volt az egyszerű falusi embereknek; hiszen ők megijedtek, mikor mindössze négy száz katonát láttak, — Gyüszü mester tehát, a ki az ellenség táborába mert menni, egyszerre nagy hős lett előttök. Mindenféle csodás hírek támadtak, hogy Gyüszü mester megvívott egy egész ezred ellenséggel, hogy száz embert kellett megölnie s csak úgy szabadította ki Laczikát stb. Hiába mondogatta Gyüszü mester, hogy nem bántott bizony ő senkit sem, — nem hitték, főleg mikor néhány nap múlva egy oly esemény történt, mely bámulatba ejtette az egész falu népét.

Néhány nappal azután, hogy Gyüszü mester és Laczika hazatértek kalandos utjokról, egy reggel nagy csodálkozással futottak ki a falucska lakosai házaikból. Tiszta, felhőtlen volt az ég és mégis mintha menydörgést hallottak volna, még pedig szünet nélkül, órák hosszáig. Hamarjában nem tudták mire vélni a dolgot, és mikor Gyüszü mester kissé izgatottan ugyan, de épen nem csodálkozva szintén kijött házából s egy közel dombon a földre feküdve, figyelmesen hallgatódzott. Csakhamar megtudták tőle, mit jelent ez a rejtélyes dörgés. Gyüszü mester megmagyarázta, hogy az nem egyéb, mint ágyudörej, nagy csata folyik nem igen messze a falutól. Azt is meghatározta, hol folyik a csata, sőt még azt is megmondta, hogy ha estére a dörgés észak felől fog hangzani, az jó jel lesz, akkor a mi seregünk győzött. Mintha ő lett volna a sereg vezére.

Estére az ágyudörgés csakugyan északi irányból hallatszott — és másnap jöttek emberek, kik jelentették, hogy az

ellenség meg van verve és eszeveszetten fut. A falubeliek tehát ámulva látták, hogy Gyüszü mesternek igaza volt, ő előre tudott mindent. De még csak ezután következett a nagy dolog.

Alig mult egy hét a csata után, midőn egy napon délezzel huszár vágatott végig a falun s a bíró háza előtt szállt le. Odagyült az egész falu népe, kíváncsian lesve, mi ujságot hozott a derék vitéz. Megtudták nemsokára. A kisbíró oda hívta a község házához Gyüszü mestert és Laczikát s ekkor a huszár egy nagy pecsétet adott át a bírónak, ki aztán föllobontotta. A levélben az volt mondva, hogy Gyüszü mester és kis öccse Laczika nagy érdemet szereztek maguknak, jó részben nekik köszönhetni a nagy győzelmet, mert ő általuk tudta meg vezérünk mindazt, amit tudnia szükséges volt. Ezért jutalmul nemesak dícsérő levelet küld nekik, hanem ezer forintot is szép csengő ezüst pénzben. És a huszár a pénzt azonnal át is adta.

De most már hiába mondta volna Gyüszü mester, hogy neki semmi érdeme; a falu népe tudta a dolgot a hivatalos, nagy pecsétetes levélből s most még nagyobb tisztelettel nézett az öreg mészterre és Laczikára is. Nem csúfolták, nem nevettek többé a pupos öreget, sem kis öccsét Mindenki büszke volt rá, hogy az ő falujokban lakik ez a derék ember és az a bátor kis fiu. Szerették, becsülték s Gyüszü mester egyszerre csak azon vette magát észre, hogy »vén bagoly« helyett mindenki »kedves Gyüszü bácsi«-nak szólítja, nagy tisztelettel kalapot emelnek előtte és nemsokára azután, a régi bíró be-

tegségbe esvén, a község egyhangulag Gyüszü mestert választotta meg bírónak, ami faluhelyen is nagy kitüntetés.

Gyüszü mester maga is elbámult és elgondolkozott néha a fölött, mennyire megváltozott körülötte minden. Nem régen még kis házikójában elzárkózva élt, alig beszélve néha-néha egy emberrel, mogorva, szomorú, szerencsétlen volt. Most egész nap alig jut a maga dolgához, folyvást jönnek-mennek nála az emberek, kérik jó tanácsát, ítéletét, és e mellett az egész falu úgy szereti mint édes apját. Mert azt is meg kell ám vallani, hogy Gyüszü mester okos, tapasztalt, világlátott ember volt s a falunak még nem volt ilyen bírója eddig talán soha. A változással tehát a falu népe épen úgy meg volt elégedve, mint maga Gyüszü mester, legbüszkébb pedig Laczika volt arra, hogy az ő kedves bácsikája olyan tisztességre jutott.

Gyüszü mester észrevette, hogy az ő kitüntetésének mennyire örül Laczika s ilyenformát gondolt magában:

— Kedves kis fiam! Ezt mind neked köszönhetem, azóta vagyok boldog, mióta te a házamban vagy! Igaza volt a tanítónak s Isten gazdagon jutalmazott a jótettért, melyet a szegény özvegygel és fiával cselekedtem. De lesz rá gondom, hogy ők is boldogok legyenek.

Néhány nappal utóbb nem csekély meglepetéssel látta Laczika, hogy kőművesek, ácsok és más mindenféle mesteremberek járnak a házban, méregetnek, rajzolgatnak és végre építeni kezdenek.

— Kedves bácsikám, mi lesz ebből? kérdé Laczika.

— Láthatod, kedves fiam, — meg-nagyobbíttatom a házamat, még két szép szobát építtetek hozzá.

— De hiszen olyan jól elfértünk eddig . . .

— El, el, az igaz, de mégsem illik tovább ilyen szűk házikóban laknom. Hála Istennek, eleget kerestem egész életemben, van miből szép házat építenem. Meglásd, milyen gyönyörű két szoba lesz.

— Igen, de hát aztán mit csinálunk ketten annyi szobában?

Gyüszü mester nem felelt csak mosolygott s aztán a munkásokhoz ment és sürgette őket, hogy szaporán haladjon az építés.

Mire az ősz bekövetkezett, készen állt a megszüpített, megnagyobbított ház; senki sem ismert volna rá Gyüszü mester régi házikójára. Laczikának is tetszett

a szép új lakás, csak azt nem tudta megérteni, hogy tulajdonképen miért kell nekik most már nagyobb lakás, mint azelőtt?

Végre aztán ezt is megtudta.

Egy napon Gyüszü mester Laczikát valami megbizással elküldte egy kissé távolabb fekvő majorba, honnan csak egy-két óra múlva térhetett haza. Alig ment el Laczika, Gyüszü mester is fogta kalapját, s becsukván maga után a házat,

gyors léptekkel indult egyenesen a tanító háza felé. Valami fontos dolgának kellett lenni, az meglátszott az arcán. Belépván a tanító házába, barátságosan köszönt és így szólt:

— Kedves tanító ur, megint szükségem volna szivességére, ha terhére nem esnék alkalmatlankodásom . . .

— Oh kérem, kedves Gyüszü mester tudja, hogy mindig szívesen szolgálók . . .

Ön nagyon jó, kedves tanító ur . . . levelet szeretnék megint írni sógorasszonyomnak, a Laczika anyjának . . .

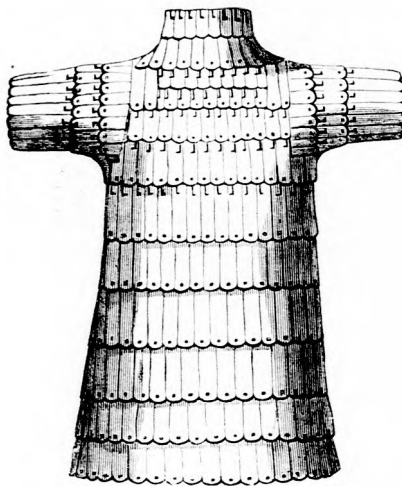
— Örömet megírom . . . tessék leülni és mondani, mit írjak.

A tanító elővette a tollat, tintát, papírost és Gyüszü mester szavai nyomán a következő levelet írta:

»Kedves sógorasszony!

Még nincs egy esztendeje, hogy ma-

gamhoz fogadtam kedves sógorasszonyom fiát, Laczikát s akkor talán azt hittük mindnyájan, hogy ezzel én cselekedtem valami nagy jó tettet. Pedig lássa, kedves sógorasszonyom, épen megfordítva van a dolog, én tartozom hálával a Gondviselésnek, hogy ezt a kedves jó gyermeket hozzám vezette. Mióta Laczika házamban van, azóta boldog, vidám életet élek, megszerettem ismét az embereket s az emberek

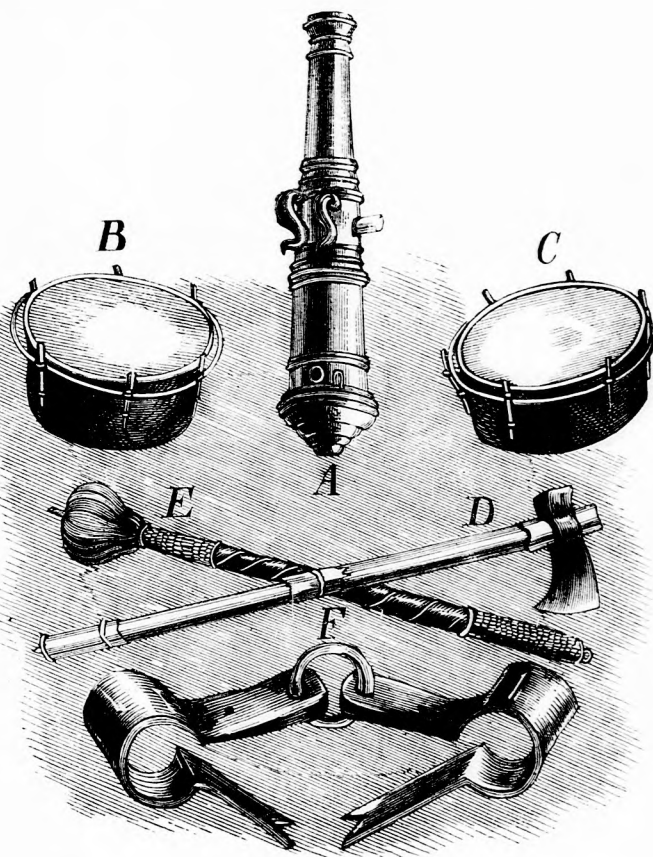
RÉGI MAGYAR FEGYVEREK: A pánczéling.

(Lásd a 334. lapon.)

is engemet, senki sem ismerne rá többé a régi, mogorva öreg Gyüszü mesterre.

»De most már egy nagy aggodalmam van. Én annyira megszerettem Laczikát, annyira nem szeretnék ismét öreg

napjaimra elhagyottan, egyedül maradni, hogy rettegek azon gondolatnál, hogy Laczika eltávozhatnék tőlem. Pedig ez megtörténhetik, mert jól látom, hogy a fiu nagyon sovárog édes jó mamája után

RÉGI MAGYAR FEGYVEREK. (Lásd a 334. lapon.)

és tudom, kedves sógorasszonyom is szeretné maga mellett látni fiát s mihelyt teheti, vissza is veszi. Én tehát olyanformát gondoltam, hogy mért ne lennénk mi mindhárman együtt boldogok, mikor köny-

nyen meglehet. Hála Istennek, nekem szép vagyonom van, abból az ezer forintból, melyet Laczika kapott jutalmul, szintén kapunk egy kis kamatot és így hárman együtt tisztességesen megélünk. Arra ké-

rem tehát, kedves sógorasszony, hagyja el a szolgálatot és jöjjön hozzám lakni. Én és Laczika szorgalmasan dolgoztatunk, kedves sógorasszony pedig lesz a gazdasszony, amire ugy is nagy szükség van házamnál. Így aztán boldogan fogunk együtt élni, Laczika együtt lesz velem és kedves édes anyjával ketten fogunk örködni fölötte.

»Házacskámat már megnagyobbítottam, hogy kényelmes, jó lakásunk legyen és így elvárom mentül előbb kedves sógorasszonyomat, addig is rokoni öleléssel maradok

szerető sógora

GYÜSZÜ MESTER.

A jó tanító, miután a levelet megírta, fölugrott örömeben s megragadván Gyüszü mester kezét, mondá:

— Ez már derék cselekedet, Gyüszü mester. Ugy-é jól mondtam akkor, hogy ez a gyermek boldoggá fogja tenni?

— Ugy van, kedves tanító ur, önnek köszönhetem, hogy boldog vagyok. Ederék fiúcska szeretete tanított meg arra, hogy én is szeressem az embereket s most mindenki szeret és becsül engemet is. Ezért akarom, hogy Laczika anyja is boldog és nyugodt életet éljen. — Hanem arra kérem, kedves tanító ur, ne szóljon senkinek e levélről, meglepetést akarok szerezni Laczikának.

Ugy történt, amint Gyüszü mester kívánta. Laczika nem is sejté, mi van készülőben s egy napon szokása szerint szorgalmasan dolgoztatott az ablaknál, midőn kocsí állt meg a ház előtt. Laczika

kitekintett, — aztán hangos kiáltással rohant ki, édes anyja karjaiba, mert az az érkezett meg azon a kocsin.

Nagy volt az öröm a házban s Gyüszü mester, Laczika és Laczika anyja egyaránt boldogok valának. Boldogságuk pedig nemesak egy-két napig tartott, hanem azon tul is folyvást, mert egymást szeretve, egyetértésben és megelégedésben éltek.

Gyüszü mester most már nem főzte maga az ebédet, mert Borbála asszony, Laczika anyja gondoskodott minden házi teendőkről, Gyüszü mester pedig ideje legnagyobb részét a fiu oktatására fordítá. Néhány év leforgása után pedig egy napon így szólt Gyüszü mester:

— Kedves sógorasszony, gondoltam valamit. Amit én tudok, arra Laczikát már megtanítottam. De ez nem elég. A fiu életrevaló, derék gyerek, jó lesz, ha még többet lát és tanul. Költözzünk a fővárosba, Budapestre; van annyi vagyunkám, hogy szerényen ott is megélhetünk. Ott majd nagyobb világ nyílik Laczika előtt.

Megtették, amit Gyüszü mester mondott s a jó öregek nem csalódtak reményeikben. Laczika kitünő ember lett a maga mesterségében, idővel maga nyitott nagy üzletet s most már gazdag ember, háromemeletes háza van Budapesten. Édes anyja és Gyüszü mester pedig, bár az aggkor már kissé megtörte erejüket, még élnek s mindhárman: Gyüszü mester, Laczika és édes anyja zavartalan boldogságnak örvendenek, mert őszinte szeretet fűzi őket egymáshoz.

KALAND AZ ŐSERDŐBEN.

(Képekkel a 328—329. és 336. lapokon.)

MI AZ őserdő? Fogadni mernék, hogy közületek még senki sem látta, ami nagyon természetes, mert a hol miveltek emberek laknak, akik hasznát tudják venni a földnek, ott már nincs őserdő. De messze tőlünk, Amerika és Ausztrália világrészeiben még vannak őserdők, vagyis olyan erdők, melyek most is olyan állapotban vannak, mint száz és ezer esztendővel ezelőtt, mert soha senki sem vágja ki a fákat. Az ilyen erdők helyenként olyan sűrűek, hogy alig lehet keresztül hatolni; folyondárok, kuszó növények össze-vissza fonódnak a nagy fák között és elállják az utat. A különböző állatoknak, madaraknak pompás dolguk van az ilyen erdőkben, mert csak ritkán tévednek ide vadászok; de jó dolguk van itt azoknak a félvad indianus néptörzseknek is, melyek gyűlölik az európai embereket s az őserdőkbe vonulnak, ahol aztán ők az urak. Félig meztelen, tudatlan szerencsétlen emberek ezek és mint a vadállatok, kegyetlenek is.

A tudósok gyakran behatolnak az ilyen őserdőkbe, hogy ott mindenféle vizsgálódásokat tegyenek. Nem igen régen történt, hogy két angol tudós szintén effélére vállalkozott s ekkor olyan kalandjuk történt, melyet alkalmasint soha sem fognak elfelejteni.

Több fegyveres szolga kíséretében hatoltak be a rengeteg őserdőbe s ott különböző méréseket tettek. Mialatt a szolgák egy patak partján sátoztottak és ebédtet főztek, a két tudós meglehetősen messzire távozott s egy kis szikla tövében fellálítva a mérő eszközöket, nyugodtan dolgozott. Egészen elmerültek a munkába s észre sem vették, mi történik körülöttük; csak midőn fejük fölött a galyak ropogtak s gyanus morgás hallatszott, ak-

kor néztek körül. És amit ekkor láttak, az csöppet sem volt örvendetes.

Egy csapat vad indianus jelent meg a szikla tetején. Ládsákkal voltak fölfegyverezve s egyik közülök szörnyű mérgesen hadonászott, beszélt társainak és ládsájával a két tudós felé czélt. Semmi kétség sem lehetett, megölni készültek a »fehéreket« — így nevezik az európai embereket.

— El vagyunk veszve! szólt az egyik tudós, amint a veszélyt észrevette.

— Még nem, felelt a másik, ki az effélékben már tapasztaltabb volt.

— De hát mit tegyünk? Ha futásnak eredünk is, azonnal leszurnak. Puszkáink amott messze, ötszáz lépésnyire vannak.

— Nem szabad elfutnunk. Ellenkezőleg, táncolni és dalolni fogunk. Tegyen mindent úgy, mint én.

S ezzel rögtön vig nótát kezdett dalolni és hozzá ugrádozni, táncolni. A másik eleinte azt hitte, hogy társa csupa félelmében megbolondult; de csakhamar látta, hogy bizony társa nagyon okos dolgot talált ki. Utánozta tehát.

A vad emberek midőn a táncot látták és a dalt hallották, meglepetve le-bocsáták ládsáikat s hol egymásra, hol a két tudósra bámultak. Az ilyen szegény tudatlan vad emberek nem egykönnyen találják ki az okát, ha valami meglepőt látnak. Most is tehát csak bámultak s nem tudták mire vélni, hogy ez a két »fehér« ember oly vigan tánczol. Lassanként aztán megtetszett nekik a dal és a tánc és hangos fölkiáltásokban fejezték ki örömlükét a ritka látvány fölött; leültek a szikla szélére s mulattak, mintha színházban volnának.

Már jó ideig tartott a tánc, midőn az öregebbik tudós, ki e furesza védelmet

kigondolta, folyvást dalolva és tánczolva így szólt közben a másikhoz:

— Ha kezünkbe kaphatnók puskáinkat, könnyebben boldogulnánk. Önre bízom, hová tette le a két puskát?

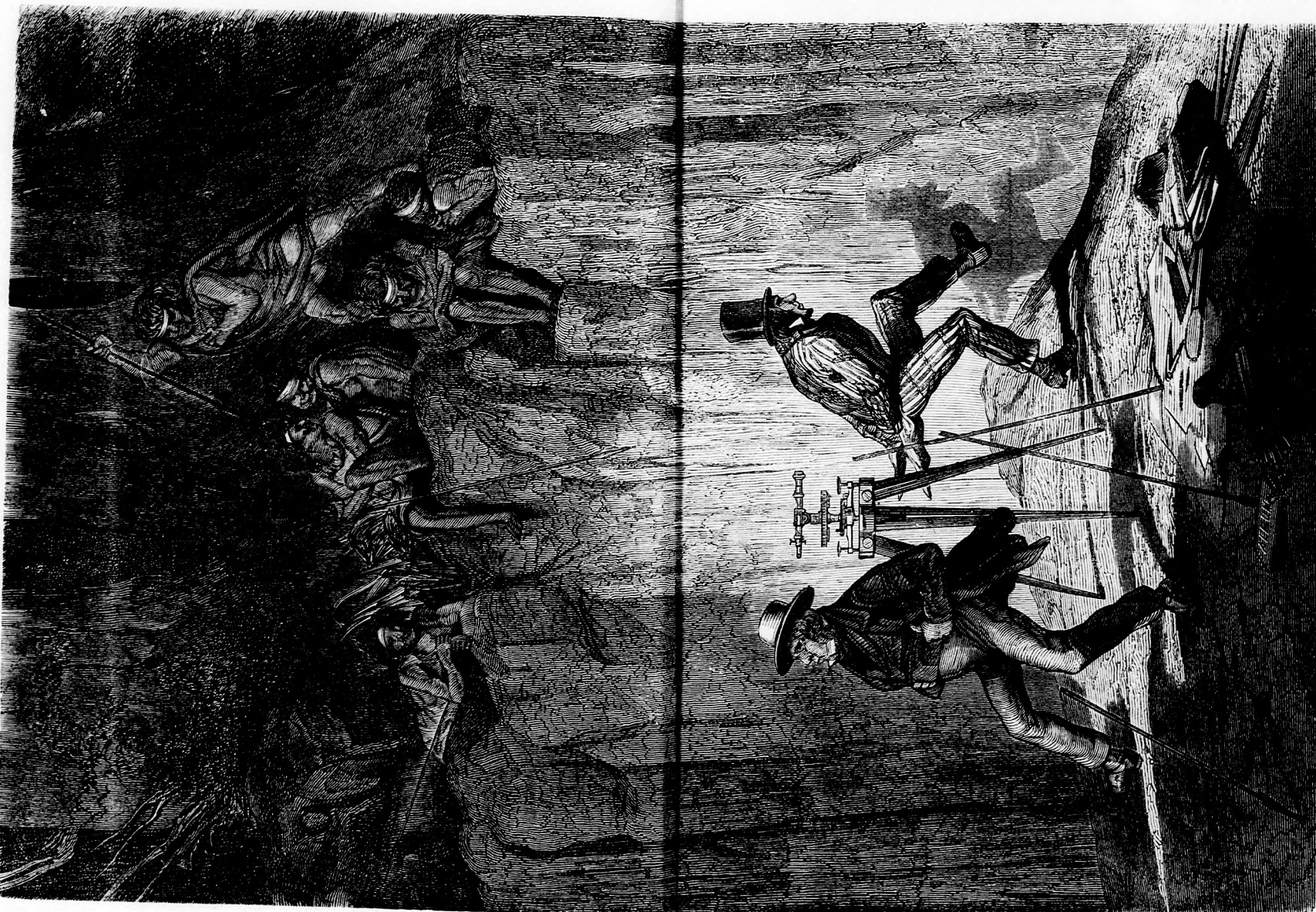
— Amott a nagy fa tövében vannak, felelé a másik, szintén folyvást tánczolva. Nagyon messze vannak ám!

— Iparkodjunk tánczolva lassanként odáig jutni. Csak lassan, hogy a vadak észre ne vegyék szándékunkat.

De ebben csalódtak. Alig távoztak néhány lépésnyire a szikla aljától azon hely felé, hol fegyvereik voltak, a vadak azonnal gyanakodtak, fölugráltak s ismét fenyegetően kezdék lándsáikat emelgetni. Vissza kellett tehát térni és folytatni a tánczot. Egy óránál tovább tartott már ez a kényszerű mulatság s még nem tűnt föl semmi remény, hogy valami-kép menekül-

hessenek. Az izzadság csorgott arcukról, de azért csak tánczoltak tovább, a vadak pedig ismét jóízűen mulattak rajtuk.

— Kedves barátom, szólt az egyik

tudós, én már nem bírom sokáig, gondoljon ki valamit.

— Csak türelem, kitartás! Meglássa, hogy nem lesz semmi bajunk.

— Az már igazán csoda lesz! Ha

innen élve menekülünk, tudom, sohasem feledem ezt a tánczot!

— Csak tánczoljon szépen tovább. Majd meglátja, hogy számításom helyes.

— És valóban helyes is volt. Számítása

tudniillik az volt, hogy a vadakat mentül hosszabb ideig elfoglalja. Ez alatt a sátonál a szolgák elkészítvén az ebédet, ha látják, hogy uraik föl-tűnően sokáig elmaradnak, okvetetlenül keresésükre fognak indulni.

Ugy is történt. A szolgák nyugtalankodni kezdtek uraik elmaradásán selindultak mindenkélettől azon hely felé, hol azelőtt uraikat dolgozni látták. A mint közeledtek, természetesen rögtön észrevették a két tudós veszedelmét előre rohanva, rálöttek a vadakra. Ezek rémült ordítással fölugrottak és elfutottak. A két tudós meg volt mentve.

SZURTOS BANDI KUTYÁJA.

— Beszélyke. —

Az egész falu csak Szurtos Bándinak nevezte, igazi nevét jóformán már el is felejtették; pedig volt becsületes neve is, még pedig Király András, ami kétségekivül semmikép sem illett össze a Szurtos Bándival. Az is bizonyos, hogy a név, melyen a falu nevezte, sokkal inkább illett arra a fiúra, kit így szólítottak, mert valóban olyan rongyos, piszkos és borzas kis fiú volt, hogy mindenki könnyen megszokta őt »szurtos«-nak nevezni.

Az igazat megvallva, az bizony nem igen szép és helyes volt, hogy az emberek úgy csufolták szegény Bándit. Azt mondták, hogy Bándi annál inkább örül, minél szurtosabb és piszkosabb s igaz is, hogy soha senki sem látta őt tisztességes ruhában, megmosdatva és megfésülve, nem is igen szólt hozzá senki egy nyájas szót, a gyerekek is folyvást csak bántották és üldözték. Pedig hát tehetett-e róla szegény szurtos Bándi, hogy olyan volt, amilyen volt? Alig négy éves korában elvesztette apját anyját s egy távoli rokona kegyeleméből befogadta a házba; itt a fiú úgy ahogy csak megélt, de gondot senki sem viselt reá. Már tíz éves mult s nem jutott eszébe senkinek, hogy iskolába kellene járatni a fiút; ruházatul holmi ócska rongyokat aggattak reá, különben pedig tehetett egész nap, ami neki tetszett s ha egész nap szerte kóborolt, nem dorgálta senki, mert nem volt senki, a ki szeresse, aki gondoljon vele.

Szurtos Bándi viszont maga sem törődött senkivel, s ha őt nem szerették, ő sem szeretett senkit... azaz mégis... volt valaki, akit szeretett, mert szíve mélyében nem volt rossz gyermek és szükségét érezte annak, hogy legyen legalább egy jó barátja a földön. Talált is egy hü barátot, és pedig ez nem volt más, mint Dudás, egy kócosz szőrű sovány kutya.

Nem hiába mondják, hogy amilyen a gazda, olyan a szolgálja, — bizony Dudás is teljesen hozzáillett Szurtos Bándihoz: olyan lompos, piszkos, sovány eb volt, hogy az emberek csak szánakozva néztek reá s kitértek előle, nehogy hozzájuk érjen. Bándinak azonban jó és szép volt Dudás és a kutya is híven szerette gazdáját, mindig együtt jártak, éjjel együtt aludtak. Bándi megosztotta hü pajtásával száraz kenyereit s naphosszat eljátszott vele, nem törődve a falubeli gyermekekkel, kik őt megvetették s kizárták a maguk játékaiból.

Szép, meleg nyári nap volt, midőn egyszer Szurtos Bándi az ő hü Dudásával a falu szélén folyó pataknál mulatott. A mulatság abból állott, hogy Bándi egy botot dobogatott be a vízbe, Dudás pedig utána uszott, kihozta és jutalmul egy darabka kenyeret kapott. Nem sokáig folyt e mulatságuk, midőn a faluból egy nagy csapat fiú közeledett ugyanazon hely felé, köztök a Czipra Gyuri is, az urasági kertész fia, kinek a legnagyobb tekintélye volt a falubeli gyerekek közt, mert őt

már valami nagyobb urfinak tekintették, ki mindig esinos, urias ruhában járt, melyet az uraság gyermekeitől kapott ajándékba; ezért nevezték el Czifra Gyurinak. Büszke is volt magára és szép ruháira, s szegény Szurtos Bandit senki sem csufolta és bántotta annyit mint Czifra Gyuri: annál bátrabban tehetette pedig ezt, mert őt, a jómódu urasági kertész fiát senki sem merte soha bántani, hát még az a szegény árva szurtos fiu hogy merhetne volna!

Bandi már messziről észrevette régi ellenségét, de nem törődött vele; mi köze hozzá? Menjen a maga dolgára. Gyuri azonban épen hetvenkedő kedvében volt s megpillantván Szurtos Bandit, csak azért is feléje ment, a többi fiuk pedig vigan utána, mert az mindig nagy mulatság volt, ha Czifra Gyuri és Szurtos Bandi találkoztak, csakhogy természetesen többnyire Bandi adta meg az árát. Most is efféle veszekedést vártak és kívánságuk be is teljesedett, hanem ezuttal nem egészen olyan módon, mint Gyuri szerette volna.

Szurtos Bandi kutyája épen kiuszott a vízből, szájában hozva a botot. Azon a helyen lépett ki a partra, a hol Czifra Gyuri állt s a szegény Dudás, épen olyan keveset törődve a többi fiukkal, mint gazdája; hatalmasan rázogatta a róla lecsorgó vizet, még pedig épen Gyurinak arczába és ruháira, úgy hogy ez esupa foltos lett a piszkos, sáros víztől. Rettenő haragra gyult Gyuri barátunk s a kezében volt pálczával nagyot ütött a kutyára, úgy, hogy ez fájdalmasan fölvonított.

— Ne bántsd az én kutyámat! kiáltá Bandi fenyegető hangon.

— Mindjárt kikapsz te magad is, te szurtos, csak el ne hallgass! felelé Gyuri épen olyan fenyegető modorban s a vesszőt suhogtatá.

— Szeretném látni! szólta Bandi.

Gyuri meg akarta mutatni s ráütni készült a szegény rongyos fiura; de ez villámgyorsan eléje ugrott, kikapta kezéből a vesszőt s a patakba dobta. A többi fiuk nevettek s egyik-másik gunyolni kezdte Czifra Gyurit, hogy így csuffá tette őt a Szurtos Bandi. Ezt már nem tűrhette a gögös fiu, nekirohant Bandinak s keményen birkózni kezdett vele.

Szurtos Bandi nem ijedt meg, szokva volt ő a verekedéshez, mert uton-utfelelen mindig megtámadták őt. Nem is igen volt gyöngébb ellenfelénél s így ugyan-csak makaesul folyt a birkózás. A többi fiuk nagy körbe álltak a viaskodók körül s nevetve, tapsolva kiáltozák:

— Rajta Gyuri! Ne hagyd magad, Bandi!

Nem is hagyta magát egyik sem, de néhány percz múlva Bandi részére kezdett hajolni a győzelem. Gyuri néhány kemény ütést kapott az arczára, úgy hogy már esupa kék folt volt s orrából a vér is megeredt; a hű Dudás pedig szintén segítségére sietett szegény gazdájának s lábába harapdált Gyurinak, nagy darabokat szaggatván ki az urias nadrágból, melyre Czifra Gyuri oly büszke volt.

Még nem dőlt el egészen a kemény párbaj, még győzték mindketten a birkózást, midőn hirtelen egy komoly képű öreges ember jelent meg közöttük s izmos kézzel megragadván a két verekedőt, el-

választá őket egymástól és szigorú hangon kérde:

— Hát ez micsoda? Miféle dulakodást visztek ti itt végbe?

A fiúk mindnyájan zavartan földre sötötték szemüket, mert az a komoly arcú férfi a tanító ur volt. Senki se mert felelni kérdésére. A tanító pedig újból megszólalt:

— Gyuri, te beszélj! Mi bajod van ezzel a szegény fiuval?

Erre a kérdésre sem kapott semmi választ s végre Bandihoz fordult. Bandi nem járt iskolába, nem félt a tanító haragjától s annál őszintébben felelhetett, midőn kérde tőle:

— Beszélj hát te, fiam, miért verekedtetek?

— Mert Gyuri bántotta az én kutyámat s aztán fenyegetett engemet is. Már pedig én nem félek tőle, ha még olyan urfi is, — tevé hozzá Bandi daczosan, érezvén, hogy ha a tanító közbe nem lép, földre teperte volna Czifra Gyurit.

A tanító ismét Gyurihoz fordult s feddőleg mondá:

— Nem szégyenled, ilyen dulakodást kezdeni egy szegény árva gyermekkel, aki semmit sem vétett neked?

— Igen, de kutyája egészen bemoeskolta ruhámat, szolt Gyuri mérgesen.

— Nem kellett volna az oktalan állat utjába állanod. — No, de most már vége legyen. Nyujtsatok kezét egymásnak és ezentul legyetek jó barátok.

(Vége következik.)

A TŰZIJÁTÉK.

Ül a széken Rontó Palkó,
Kezében a »Pesti Napló«.
Azt olvassa benne épen
Hogy az X-kereskedésben
Tűzi játék is kapható.

Fogja magát Rontó Palkó
És két havi zsebpénzébül
Szerez tűzi-játékokat
S nagy előadáshoz készül.
Ez lesz majd csak a hadd el hadd!

kutyá-
Már
olyan
zosan,
n lép,

dult s

odást
el, aki

mocs-
n.

ktalan
t már
ásnak

Lőport is szerzett a Palkó!
(Apa fiókjából vette.)
Papírsőbe töltögette . . .
Jaj, nem tudja Rontó Pál
Mit csinál!

Rég óta ég már a gyertya.
Pali a röppentyűt gyártja.
A papírost tekergeti
Gyújtószerrel töltögeti.
Jaj! . . . mi lesz en ebből?

Megvan, meg van Palkó örül,
A szobában ugrál körül.
Mert hát öröm ha az ilyen
Nemes munka jól sikerül.
Most pedig majd hármát számlál,
És azután a háromnál
Meg is gyújtja.
»Hol a gyufa?
Hadd számlálom!
Egy . . . kettő . . . és

Három! . . . «

VERÉBFÉSZEK.

(Képpel a czímlapon.)

AGAZDA egy ócska, vásott,
 Ütött-vert, rongy kalap-vázot
 A kertjében függesztett ki.
 No ugyan megadta neki!
 Azt hitte, hogy a verébke
 Megijedvén a rémtől
 Nem repül be a kertjébe;
 Pedig hát a verebek
 A növényrontó kukacznál
 Hernyónál és bogaraknál
 Nem is esznek egyebet —
 Kivéve már hogyha nincsen.
 Ekkor aztán bizony esipegetnek,
 S a kazalból inkább szedegetnek
 Mintsem,
 Koplaljanak, kincsem.
 Hanem az okozta kárnál
 Mindig nagyobb hasznot hajt.
 S így a gazda bizony könnyen
 Viselhetné el a bajt,
 Nem üldözné, nem kergetné,
 S bizony nem is ijesztgetné
 Rémsalakkal,
 Vén kalappal.
 Amde ezt a verébanya
 Nem is veszi komolyan
 Fészket bele rakta épen
 Bele rakta
 A kalapba
 És él benne boldogan
 S a veréb-apával szépen váltogatva
 Éhes fiainak a falatot hozza.

RÉGI MAGYAR FEGYVEREK.

(Képekkel a 324. és 325. lapokon.)

HA SZÉP magyar hazánk történelmét
 olvassuk, sokat olvashatunk a nagy esatákról, melyeket vitéz őseink vívtak mindenféle ellenségekkel és a hős tettekről, melyeket híres bajnokok végbevittek. És midőn olvassuk, miként zúzták be hatalmas buzogányokkal az ellenfél pánczélját, kíváncsiak vagyunk, milyen lehetett a régi vitézek fegyverzete? Mert mai nap katonáinknál nem látunk többé sem buzogányt, sem pánczél. Egyszer-másszor beszéltem már nektek a régiek fegyverzetéről, most ismét lerajzolok számotokra néhány régi hadieszközt. Régiségtárakban, muzeumokban láthatni még ilyet eleget.

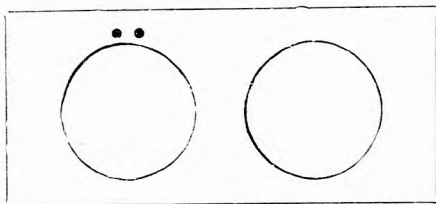
Több száz esztendővel ezelőtt, tudjátok, az emberek még nem ismerték a puskaport, tehát puskájok sem volt, hanem messziről csak nyilakkal lövöldöztek. A nyilak ellen pedig könnyen megvédték magukat a vitézek: erős pánczélínget öltöttek fel. A pánczélíng vagy vasdrótból volt összefonva, vagy pedig apró vaspléhtáblákból, úgy hogy hajlékony volt és nem akadályozta a test mozgását, a nyíl és dárda pedig mégsem hatott rajta keresztül, hanem visszapattant. Akiknek pedig módjukban volt, azok még erősebb pánczél csináltattak, egész testüket vassal főték be; az igaz, hogy nehéz volt aztán járniok, de nem is lehetett őket egykönnyen megsebesíteni.

Már most, mivel a vitézek ilyen pánczéllokkal védték testüket, természetesen másféle fegyverek is kellettek, hogy mégis ártassanak egymásnak a csatában. Nemcsak kardot vittek tehát magukkal, hanem nehéz vasgombos buzogányt és hadi szekerczét is, mellyel az ellenfél pánczélját keresztül törték. Ilyen buzogányt láttok a rajzon **D.** és **E.** betűkkel megjelölve. Ezek fölött látjátok **B.** és **C.** betűkkel megje-

gyezve a régi módu dobokat, melyek apró üsthöz hasonlítottak, mert aljuk rézből volt s csak felül volt bőr keresztül feszítve. Legalól **F.** betűvel megjelölve láthatjátok a bilincset, melyet az elfogott ellenség lábaira szoktak volt verni; erős, vastag vasból készült és súlya sokszor 50—60 font is volt, úgy, hogy a fogoly alig tudott járni és szökésre nem is gondolhatott, valamint arra sem, hogy a bilincset öszszetörje.

Mikor a löport kitalálták, akkor a régi fegyverek, páncélok lassanként elvesztették becsöket s helyettök puská és ágyu lett a főfegyver. De eleinte nagyon tökéletlenek valának ez új fegyverek és sokáig próbálgatták, míg eltalálták, hogyan kell csinálni. Csináltak olyan óriási ágyukat, hogy tíz mázsás golyókat lehetett belőlök kilőni; de az ilyen ágyut aztán bajosan tudták egyik helyről a másikra szállítani; máskor meg olyan kicsiny ágyukat csináltak, hogy egy katona elbirta a hátán, de ennek meg nem sok hasznát vették. Ilyen kis ágyut láthattok a rajzon **A.** betűvel megjegyezve.

BETŰ-REJTVÉNY.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« X. köt. 17-ik számában megjelent találós mese megfejtése:

„Szitakötő.“

Helyesen megfejtették: Festetics Géza és Marcsa, Kóczán Gábor, Czorda Mariska,

Kranczthor Samu, Farkas Szeréna, Herzberg Stefi, Jámbor Mariska, Zachariás Ilon, Molecz Károly, Barok Mari, Polyák Lajos.

A »KIS LAP« X. köt. 18-ik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

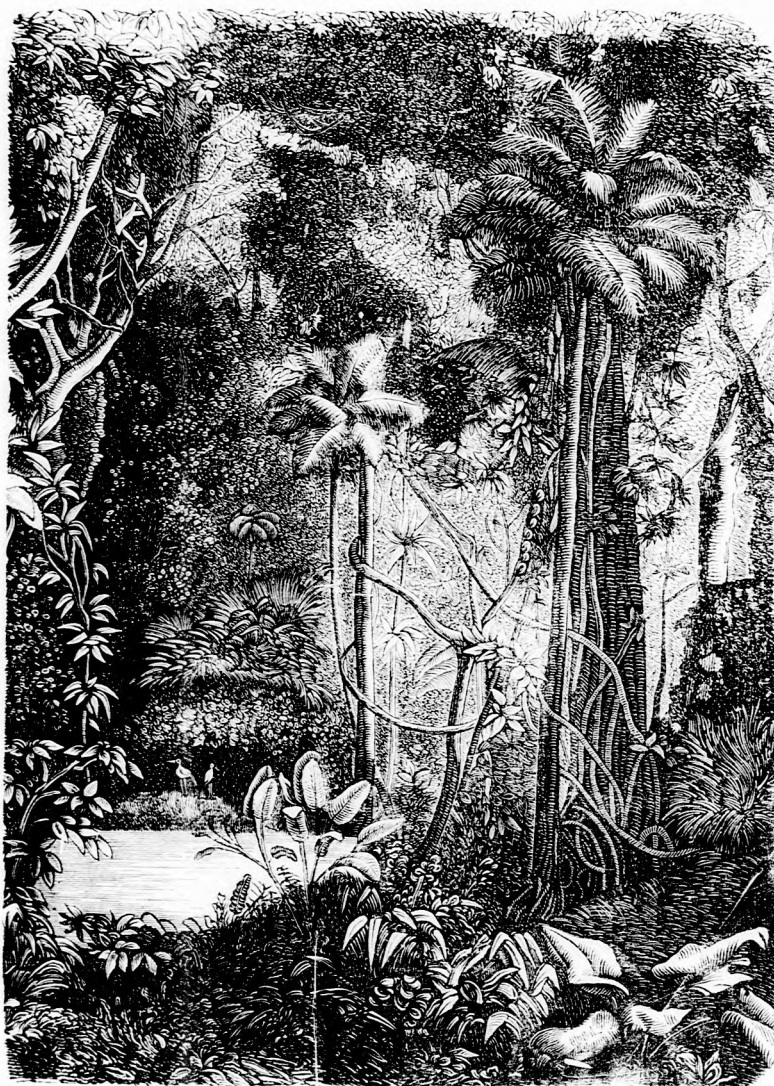
„Klári néni növendékei.“

Helyesen fejtették meg: Záborszky Margit és Irén, Czorda Mariska, Vidosfalvy Vilma, Majláth Gusztáv, Lázár Számi, Kollin József és Mór, Svarez Gyula, Neuhofer Adolf, Veisz Sándor, Szekerák Alexandra, Pollátsek Sámuel, Schopkes Arthur és Oszkár, Moravetz Kálmán, Margit és Jolán, Jerusálem Emil, Herzberg Stefi és Jenő, Térfy Gyula, Blau Sándor, Natter Andor és Vilmos, Brázovay Margit és Vilma, Adler Károly és Klementina, Grünwald Kornél, Dvornikovich Erzsike, Sivó Jenő, Jolán és Mariska, Rónay János, Tripolszky Erzsike, Weiss Irén, Altmann Lujza, Epstein Gyula, Wollák Izabella, Janka és Adél, Külley Fáni, Farkas Szeréna, Wilcl János, Gabovics Tivadar, Bass Laura, Koller Kálmán, Balassovics Alice és Laczi, Husovskí Mari és Ida, Csasz Kornél, Reichenberger Sándor, Nikolics Radivoj, Rothfeld Hermína, Fuchs Hermína, Vermes Ilka, Almási Ilon, Róza és Erzsike, Aglár Leontin, Szmrecsányi Antal, Gyeörgy Magda, Zakariás Szidonia, b. Jeszenszky Béla, Ruprecht Juliska és Erzsike, Molnár Béla, Brüll N., Hanvay Mária, Fodor Anna, Nuricsán Erzsébet, Bósz Ilonka, Polyakovics Antal, Schlesinger Ödön, Horváth Erzsé, Máj Ilka, Ellmann Elvira, Khindl Terka, Moes Gyula, Rudnay Juli és Madarász Irén, Blumenfeld Juli és Jakab, Katona Lajos, Polyák Lajos, Dienes Lenke, Fischer Ceczília, Hellvíg Irma, Debreczeny Ilka. Ifj. Macher Ernő, Szekerák Alexandra, Szuhányi Géza, Fodor Irén, Pulitzer Ceczília, Hütter Károly, Vámosy Zoltán, Boda Klotild, Altenburger testvérek, Kranczthor Samu, Eisliczer testvérek, Okolicsányi László, Pick Lujza és Dezső, Nyiry Gyula, Fried Albert, Gold Lajos, Balogh Juczi.

A »KIS LAP« X. köt. 18-ik számában megjelent képrejtvény megfejtését utólag meg beküldték: Molecz Károly, Szőke Jozéfa, Festetics Géza és Marcsa.

A »KIS LAP« X. köt. 15. számában megjelent rejtvény megfejtését utólag meg beküldték: Záhorszky Margit és Irén, Polyák Lajos.

Kis Értesítő, hely szűke miatt, csak a jövő számban.

AZ ÖSERDŐ. (Lásd a 327. lapon.)

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.